

Potni poduk

o Krasu in o pogozdovanji Krasa.

Spisal za domorodce notranjske Ljudevit Dimic,
c. kr. nadgozdinar in gozdni poročevalec, ud centralnega odbora
kmetijske družbe.

(Konec.)

Drugače pa je s pogozdovanjem vrhov in višav našega gorovja.

Po vrhovih in višavah je gozd gotovo najpotrebnejši, pa tudi najbolj težko je, zarediti ga. To je najvažnejši del naše naloge.

Neogibna potreba pa je to pogozdovanje, kajti na višavah gorá ima gozd zlasti namen ta, silno moč viharjev razdrobiti, ali vsaj nategovati hude ure, stude in potoke zakladati z vodo, in vodo nižavi dopeljevati, zračno mokroto ali padavino na-se vleči, in s svojim gostim plaščem odeti doline in nižave, varovati polje in poslopja.

Kjer so višave pogorja pogosto obraščene z gozdom, tam je tudi svet po obrežjih ali robéh in dolinah rodovitno.

Višave gozd je varh poljedelstvu, neogibno potreben plašč vseh pokrajin našega podnebja.

Kolikor več se bodo višave naše z gozdom zarastle, toliko manj bo suša po dolinah, zračna padovina (deževje) se bo pomnožila, skalovje bo hitreje strohnelo, in tako se bode rodovitnost sveta povikšala; ne bomo stradali več vode, in burja ne bo več tako ostro po Notranjskem piskala, ampak razdrobila se bode nad trdnjavami gozdnatih višav.

Pogozdovanje višav pa je posebno težavno. Po višavah so življeji ali elementi hujši nego po nižavah, tako pogozdovanje bo potrebovalo veliko denarja, časa, potrpljenja, gozdarske izvedenosti in splošnega vodstva. Ne dá se dovršiti brez edotnega načrta, brez edotnega vodstva.

Tega ne morejo izdelati posamesne soseske; to se ne dá drugače izpeljati, kakor po zedinjeni veliki družbi ali pa po državi; al vendar moramo mi vsi sodelovati. Posamesne osebe naj ljudstvo podučujejo o koristi pogozdovanja, naj ne ovirajo dovršitve tacega dela; soseske naj odstranijo pašo po taci krajih, naj državi poskrbijo delavnih močí, in z dobrim izgledom napredujejo.

Trdnega upanja sem, da se bo država (vlada) sprosila, da nam za vsako leto toliko podpore iz državne blagajnice dá, da se kaj pravega more doseči. Nadjam se, da bo sedanja vlada več resnega storila kakor je prejšnja nepotrebne pisala. Pečene tice pa nam ne bodo v usta letele, ako se ne trudimo loviti jih.

Potegujmo se tedaj vsi po postavni poti za dovršenje neizmerno koristne naloge pogozdovanja našega Krasa!

Ob enem pa se mora tudi sprevidnost med ljudstvom razširjati, da je gozd neogibna potreba za Notranjsko, gozd, kjer ga je še kaj, se mora umno varovati, sekanje do golega se mora popustiti, gozd se mora, kar je mogoče, prihranjevati in ne prodajati za slepo ceno.

Skupščina, ki je zborovala dne 1. malega travna 1853. leta v Postojni zarad vpeljave družbe za pogozdovanje Krasa, je enoglasno izrekla, da se slabi stan notranjskega Krasa ne dá drugače temeljito zboljšati, kakor s pogozdovanjem goličav in z umnim varstvom še stoječega gozda.

Enako misel je kranjska kmetijska družba razodela v svojem sporočilu leta 1850., in enake misli je tudi bilo avstrijsko državno društvo gozdnarjev leta 1865.

Enake misli so tudi vsi možje, kateri dobro poznajo Notranjsko in potrebe notranjskih prebivalcev. Iste misli sem tudi jaz. Kar sem Vam danes nasvetoval, vse to se dá doseči; to nas izgledi učijo. Marsiktera zelenica ali oaza se najde po Krasu, ktera nam živo priča, da je Kras za vsako obdelovanje pripraven. Obmestje cesarskih žrebišč v Lipici in na Prestranku nam to jasno kaže.

Zraven pogozdovanja morate pa tudi še za sadjerejo, in, kjer je obnebje pripravno, tudi za vinorejo skrbeti. Sosedje ste morju, Vaš blagó ima najvišjo ceno!

Najde se še veliko sto oralov (johov) goličave, kateri bi se z umom in pridnostjo lahko za vinorejo pridobili. Podnebje nižih pokrajin Krasa je vinoreji ugodno.

Pod bolj neprijetnim podnebjem se pa vsaj sadje vendar še dobro obnaša.

Spomnite se mnogokrat Vodnikovih besedi:

Jabelka, hruške in druge cepé

Cepi v mladosti za stare zobé!"

Ne zabite teh besedi! Med Vami je mnogo izvrstnih vino- in sadjerejcev, — posvetujte se z njimi!

Vse, Kraški možje, se mora poskušati, kar more Kras zopet cveteč storiti, — zlasti pa varujte in prihranujte gozd, in obdelujte ga!

In prišel bode tako zopet tisti čas, ko bo Kras vnovič postal krasna dežela, kakor je bil pred vekom.

Vnuki in vnukov vnuki bodo hvaležno se spominjali očetov in pradedov, ki so puste goličave spremenili v rodovitno, cvetečo naravo.

In tako sklenem prvi svoj potni poduk s srčno željo, da bi nekoliko koristil naši dragi domovini, zlasti notranjskim domorodcem.

Drugo leto morebiti se vidimo zopet na tem mestu. Služba moja me bo peljala še večkrat v postojnsko okolico. Kdor se hoče z mano posvetovati, zmiraj me bode najdel pripravnega.

Zdaj pa z Bogom, dragi bralci!

V Ljubljani meseca sušca 1871.

Imenik gospodarjev,

ki so pri letošnji delitvi premij za lepo govejo živino na Kranjskem bili poslavljani.

Odbor družbe kmetijske je vredništvu „Novic“ za razglas izročil imenik gospodarjev, ki so letos v različnih 5 krajih dobili premije v denarjih, ali pa so, ker je premij premalo, bili očitne pohvale vredni spoznani. Po pravilih, ki jih je ministerstvo kmetijstva, gledé na povzdigo domače živinoreje odločilo, je na prvi vrsti za premije taka goveja živina, ki je čistega žlahnega rodú Muricodolskega, Mariahoferskega, Pincgavskega ali Belanskega, — v drugi vrsti z enim teh žlahnih rodov mešana domača, — v tretji vrsti pa navadna domača. Teh pravil se morajo držati komisije, kedar določujejo premije.

Naj po tem razjasnilu povemo zdaj, kako se je vršila delitev premij in očitno poslavljenje, s tem dostavkom, da živino, ki premijo dobí, mora lastnik imeti za pleme ves predpisani čas.

V Kranji 8. maja.

Premije za plemenne bike so dobili:

1. premijo z 80 gold. je dobil g. Avgust Dajzinger iz Loke.
2. „ s 60 gold. je dobil g. Edvard Vrbančič, grajščak v Predvoru.
3. „ s 60 gold. je dobil g. Janko Vrbančič, grajščak na Turnu.

Ker pa gospod Janko Vrbančič blagodušno ni hotel vzeti denarja, je to premijo v denarjih dobil gosp. Vencel Havška iz Govnika.

Očitno pohvaljeni so bili plemenni biki:

gospodarja Jožefa Burger-ja iz Vogljan,
„ Janeza Zupan-a iz sv. Križa.

Premije za krave so dobili:

1. premijo s 50 gold. gosp. baron Anton Zois iz Brda,
2. „ s 40 „ tudi g. baron Anton Zois.

Ker pa blagi gosp. baron Zois ni hotel vzeti ne denarja za prvo in ne za drugo premijo, sta dobila denarno premijo za tema dvema kravama najlepše:

gospodarja Jožefa Krenarja iz Kranja (50 gold.),
„ Franceta Molj-a iz Vogljan (40 gold.).

Očitno pohvaljene so bile krave:

gospodarja Antona Poličarja iz Naklega,
gosp. Ignacija Gogale iz Kranja,
gosp. Jurija Krašovca iz Smartna pri Kranji,
gospodarja Tomaža Maseljna iz Sentjurja,
„ Miha Škrl-na iz Suhe,
„ Jož. Stroja iz Gaštaja.

Premije za telice so dobili:

1. premijo s 40 gold. gosp. Leop. Jugovic iz Kranja,
2. „ s 30 gold. gosp. baron Anton Zois iz Brda,
3. „ s 30 gold. gospodar Janez Zabred iz Britofa pri Kranji.

Ker pa gospod Leopold Jugovic in baron Zois nista vzela denarja, je bila priznana:

premija s 40 gold. gospodarju Janezu Zabred-u iz Britofa,
„ s 30 gold. gospodarju Janezu Šter-u v spodnjih Dupljah,
„ s 30 gold. gosp. Janku Vrbančiču, grajščaku na Turnu,

Ker pa gosp. Janko Vrbančič tudi te premije ni vzel, je dobil premijo s 30 gold. gosp. Janez Kumar iz Kranja.

Očitno pohvaljene so bile telice:

gospodarja Janeza Markiča iz Strahina,
gospoda Petra Majer-a iz Kranja,
gospé Jovane Pleiweis-ove iz Kranja,
gospoda Ignacija Gogale iz Kranja,
„ Karola Kilarja iz Pristave,
gospodarja Janeza Hiršenfelder-ja iz Bitnja
„ Franceta Molja iz Vogljan,
gospoda Venc. Havške iz Govnika.

(Dalje prihodnjič.)

Znanstvene stvari.

Poročilo

o XXI. skupščini Matičinega odbora

31. maja 1871.

Predsedoval je gosp. dr. E. H. Costa došedši iz Beča; vpričo so bili izmed ljubljanskih odbornikov gospodje: dr. J. Bleiweis, A. baron Cojz, L. Jeran, Fr. Kandrnl, A. Lésar, dr. Fr. Papež, Andr. Praprotnik, dr. R. Razlag, Fr. Sovan, J. Šolar, Iv. Vavrů, Iv. Vilhar, dr. Vončina in dr. Jern. Zupanec; izmed vnanjih se je skupščine pismeno vdeležil g. dr. Jož. Ulaga. Vršila se je skupščina tako-le:

1. Pritrdil se je in podpisal zapisnik XX. skupščine.

2. Tajnik in odbornik gosp. A. Lésar je bral

poročilo o stvaréh, ki so se nabrale od XX. skupščine do današnjega dne, in točka za točko se je sproti obravnavala in reševala, zato se vsaki točki v poročilu pristavijo storjeni sklepi. Obširno to poročilo glasi se tako-le:

a) Vsled sklepa, storjenega pri XX. skupščini, poklonile so se Njega c. kr. apost. Veličanstvu cesarju Francu Jožefu, vse doslé na svetlo dane Matičine knjige s ponižno prošnjo, naj bi Njega Veličanstvo milostljivo blagovolilo Matici nakloniti kakov dar.

Te knjige (18) so gg. dr. Costa, grof Barbo in L. Svetec 27. marcija v imenu Matičinega odbora poklonili Njega Veličanstvu. Presvitli cesar so jako prijazno sprejeli knjige in pohvalili delovanje našega društva ter obljubiti blagovolili darilo koristnim namenom Matičnim.

Njega c. kr. apost. Veličanstvo je z lastnoročnim pismom podpisanim na Dunaji 31. marcija 1871. leta slovenski Matici za pospeševanje njenih namenov milostivo podarilo 500 gold. iz svoje osobne blagajnice. C. k. deželno predsedstvo je dar Njega Veličanstva 8. aprila poslalo Matici. Upravništvo je isti dan izročilo ta dar blagajniku, c. kr. predsedstvu potrdilo prejem ter prosilo, naj blagovoli Matičino srčno zahvalo za ta dar pokloniti Njega Veličanstvu. — Isto c. k. predsedstvo z dopisom od 2. maja štev. 477 naznanja, da je Njega Veličanstvo blagovolilo milostivo sprejeti Matičino zahvalo za omenjeni dar.

Naj pri tej priliki povem, da je prošnja do Njega Veličanstva prelepo in to brez nagrade spisal g. Gajdič, mestni blagajnik, kateremu naj sl. zbor izreče javno zahvalo. (Odbor pritrdi nasvetu.)

b) Vsled odborovega sklepa, storjenega pri XX. skupščini bila je pri sl. c. kr. deželni vladi 28. febr. 1871. leta št. 45 vložena prošnja za privoljenje lastne Matičine tiskarnice in kamnotiskarnega zavoda. Sl. c. kr. deželna vlada pak je z odpisom od 26. marcija t. l., št. 2071, Matici dala prošeno privoljenje s pristavkom, da jej Matica, predno prične ta obrt, vsled 5. §. obrtne postave od 20. dec. 1859. leta v potrjenje imenuje sposobnega opravnika, ki bode v tej zadevi Matičin namestnik. (Obravnava te točke se je odložila za na konec današnje seje.)

c) Gosp. Janko Pajk, čegar spis je prvi, ki začne II. snopič „slovenskega Štajerja“, nam 17. aprila piše, da letos ne more dovršiti članka, a obeta ga — caeteris conditionibus — gotovo za prihodnje leto. — Ker pa tudi še nimamo rokopisov za IV. zvezek, zato za 1871. l. na svetlo ne pride noben snopič „slovenskega Štajerja“. (To vest odbor vzame na vednost s pristavkom, da se „Letopis“ lahko pomnoži za nekoliko pól.)

č) Gosp. J. Majciger 2. marcija nam piše to-le: „Zastran obljubljenega spisa „Slovanska etnografija“ imam čast poročiti sledeče: — „Uvod“ okoli 150 pisanih pol je dovršen. Ravno tako vem, da so „Hrvati in Srbi“, potem „Bolgari“ dovršeni, in da se „Slovenci“ bližajo dovršitvi, tako, da bi bilo gradivo za prvo polovico dela skoro prirejeno za tisk in da sl. odbor lahko na to ozir jemlje pri prevdarku tiskovin za prihodnje leto 1872. — Prvotni program se je izdatno razširil, pa mislim, da bode delo izplačevalo stroške. — „Čehi s Slovaki, Poljaki in Rusi“ dadó drugo polovico, ki se izdá pozneje“. — Odsek za izdavanje knjig je g. pisatelju odgovoril, da je z veseljem sprejel to naznanilo ter bode na ta rokopis ozir jemal pri določevanju knjig za prihodnje leto. — Ker nam ta rokopis gotovo dojde, zato bode morda prav, da sl. odbor že danes imenuje presojevalce, katerim naj se izroči v presojo. (Izvolita se za ta posel g. Marn in g. Vavru.)

d) Razstavni odbor 1. splošnjega hrvaškega učiteljskega zbora nam je poslal svoj dotični pro-

Kedar se zbudí zopet rast, takrat zaženejo očesa ostalih mladik, kakor tudi ona na palcih, zelene vejice. Zdaj ni treba družega, kakor ostale neskrajšane mladike gladko odrezati, tako, da ostanejo samo palci s svojimi vejicami na drevesu. Z odrezanimi mladikami se potem krmijo (futrajo) sviloprejkje. Tako izpeljano obrezovanje se potem vsako leto ponovi.

Ako primerjamo to obrezovanje z navadnim, pri katerem se vsako drugo leto vse mladike popolnoma odrežejo, vidimo, da je v vsakem obziru koristnejše.

Prvič se pusti tako drevesu dosti perja, katero, kakor znano, rastlinam živalskim pljučem enako službo opravlja; po perji namreč dišejo rastline.

Drugič ni rast skrajšana, ker na palcih ostale vejice rastejo brez ovire naprej. Da! one rastejo še veliko krepkejše, kajti ves sok, ki bi imel v odrezane mladike iti, se zlije v nje. Oboje je jako važno. Ne-prestrižena rast in obilnost soka storite, da dosežejo mladike palcev malokdajšnjo velikost; in ako je tudi svet, v katerem drevo raste, sam po sebi slab. V dokaz naj omenim, da stoji v trtnici (Rebschule) tukajšnje vino- in sadjerejske šole kakih 200 osem let starih murv; njih mladike so sploh 6—8 čevljev dolge, in to v svetu, kateri iz golj naplavljenega peska obstoji. Kakošne mladike pa da z navadnim obrezovanjem dosežemo, ni mi treba pripovedovati; vsaj jih vsak dobro pozna.

Tretjič se po tem načinu murve vsako leto obrezavajo, in dasiravno pride le polovica mladik v pravo rabo, izraste vendar v vsakem letu čez polovico tistega perja več, kakor ga na enako velikem, navadno nerodno obrezanem drevesu v dveh letih dobimo.

To, dragi moji rojaci, je po mojem prevdarku edino pravo obrezovanje murv, katero je na Laškem v navadi, in katero našim gospodarjem živo živo priporočam.

Iz Klosterneuburga poleg Dunaja.

Imenik gospodarjev,

ki so pri letošnji delitvi premij za lepo govejo živino na Kranjskem bili poslavljeni.

(Dalje.)

V Črnomlju 4. maja.

Premije za plemenne bike so dobili:

1. premijo z 80 gold. dr. Jožef Zavinšek, grajščak iz Metlike,
2. „ s 40 gold. g. Anton Homač iz Gradaca.

Ker ni bilo hvalevrednega tretjega bika, je komisija izvanredno sklenila, naj se ta premija s 60 gold. za 2 premiji po 30 gold. za 2 telici porabi. Tudi dr. Zavinšek je od svoje premije za plemennega bika dve mali premiji po 15 gold. za dve telici daroval.

Premije za krave so dobili:

1. premijo s 50 gold. g. Janez Blut iz Kloštra pri Gradacu,
2. „ s 40 gold. g. France Dovgan iz Črnomlja.

Prva premija je bila kravi gosp. Antona Homača pri-sojena, katero je pa blagodušno najlepši za njegovo kravo pre-pustil, namreč gosp. Janeza Bluta.

Očitno pohvaljene so bile krave:

gospoda Antona Barta, grajščinskega oskrbnika iz Poljan,

- „ Antona Prosenika iz Metlike,
- „ Andreja Stonič-a, župana v Črnomlju,
- „ Franca Adam-a iz Telečjega Vrha,
- „ Jakoba Šopiča iz Gradaca,
- „ Ivana Vukšiniča iz Rozalnice,

Premije za telice so dobili:

1. premijo s 40 gold. g. Anton Homač iz Gradaca; ker pa gosp. Homač ni hotel denarja vzeti, je bila premija priznana najlepši telici za njegovo gospoda Ignacija Premer-ja iz Primosteka.
2. premijo s 30 gold. g. Jožef Rožič iz Rožičevega Vrha,
3. premijo s 30 gold. Janez Slanec iz Vrčič.

Mesto tretje premije za bike sta dobila premije za telice:

- s 30 gold. Jožef Štrucelj iz Gribelj, in
- s 30 gold. Mihael Jelenič iz Butaroga.

Premije od gosp. dr. Zavinškega darovane po 15 gold. sta dobila:

- gospodar Anton Mavrič iz Metlike, in
- „ Nikolaj Uraničar iz Rozalnice.

Očitno pohvaljene so bile telice:

- iz Kropške grajščine,
- gospé Zofije Haringove iz Črnomlja,
- gospodarja Janeza Balkovca iz Hrasta.

(Konec prihodnjič.)

Podučne stvari.

Posilne delalnice.

Kaj je posilna delalnica, bo še marsikteremu neznano, in vendar ima Kranjska dežela svojo že več let, in druge dežele so spoznavše korist te ustanove, na pr. Štajarska, si tudi napravile svoje lastne posilne delalnice.

Postava za Kranjsko dne 15. julija 1870. l. (dež. zakonik št. 24) odločuje, kdo se sme oddati v posilno delalnico in po kateri poti.

Namen te ustanove je zanikerne in lene ali pa sicer ljudem nevarne in škodljive za delo pa zmožne ljudi privaditi k delu, zmernosti, pokorščini, bogabo-ječnosti, tako, da bi si mogli tudi v prostosti pošteno kruh služiti. Odločeno je, da se sme človek v ta na-men od 6 mesecev do 2 let, in ako bi tudi v tem času ne pokazal, da misli postati pošten in delaven človek, pripreti tudi 3 leta.

Navadna opravila v delalnici so pa tkavska, čev-ljarska, krojaška in mizarska dela. Kdor je za taka dela nezmožen ali pa že prestar, da bi se jih privadil, mora pa presti, prejo viti, delati škatljice za žveplenke in druga lahka opravila. Mladi ljudje se pa morajo učiti kterege teh rokodelstev; imajo tudi vsaki dan šolo, kjer se uče krščanski nauk, brati, pisati in ra-čuniti. Trikrat na teden se vsi drugi podučujejo v kr-ščanskem nauku, vsaki dan so pri sv. maši, v nedeljo in praznikih pri pridigi, in ob sobotah in nedeljah po-poldne pri večernicah.

Da so posilne delalnice človeški družbi zelo ko-ristne, je gotovo; kajti ljudje, ki so zarad razuzda-nega, pohujšljivega življenja, zarad lenobe ali hudo-delstev posamesnim ljudem in celim občinam v veliko nadlego in škodo, in se pasejo le od žuljev poštenih in delavnih ljudi, smejo se dati v delalnico in tako odtegniti daljšemu, morebiti še hujšemu ravnanju, in to z blagim namenom, da se poboljšani vrnejo zopet nazaj.

Tožba sosebno kmečkega stanú na deželi in sa-motah je splošna zopor nadležne, silne berače, rokov-nače in cigane, ki so pri zdravih udih iz gole lenobe vsem huda šiba in katerih se kmet boji kot ognja, pa se jih ne more ubraniti ne z lepa ne z grda; ravno tako se nahajajo ljudje, ki nimajo nič in ne delajo

Takrat, kedar se bodo premije delile, se bodo tudi licencije delile lastnikom tacih žebcev, ki jih komisija za pleme pripravne spoznava. Treba tedaj, da gospodar takrat svojega žebca ali v Kranj ali v Mokronog ali v Postojno pripelje.

Naj naši gospodarji na tanko preberó to naznanilo, da bodo pripravljeni, kedar pride oklic, kdaj se bodo premije delile.

Imenik gospodarjev,

ki so pri letošnji delitvi premij za lepo govejo živino na Kranjskem bili poslavljani.

(Konec.)

V Cerknici 8. maja.

Premijo za plemennega bika je dobil:

1. premijo s 50 gold. gosp. Jožef Grbec iz Cerknice.

Premije za krave sta dobila:

1. premijo s 50 gold. g. France Martinčič iz Jezera,
2. „ s 40 gold. g. Jožef Brus iz spodnjega Logaca.

Očitno pohvaljene so bile krave:

gospoda Antona Jeršana iz Unca dve kravi, ktere ste premiji zaslužile, al ker je njun posestnik ud sodniške komisije bil, zato se mu po pravilih ni mogla denarna premija dati, tri krave gosp. Jožefa Brusa iz spodnjega Logaca, ena krava gosp. Antona Lavriča iz Planine, ena krava gosp. Petra Zihlerla iz spodnje Planine, ena krava gosp. Jožefa Mazeja iz Cerknice, dve kravi gosp. Tomaža Mekinde iz Martinjaka.

Premije za telice so dobili:

1. premijo s 40 gold. g. Anton Škrl iz Cerknice,
2. premijo s 30 gold. gospodinja Mica Krapenc iz Cerknice,
3. premijo s 30 gold. gospodar Jakob Divjak iz Cerknice.

Očitno pohvaljena je bila telica

gospoda Jožefa Brusa iz spodnjega Logaca.

V Kočevji 15. maja.

Premije za plemenne bike so dobili:

1. premijo z 80 gold. mestna občina Kočevska,
2. „ s 60 gold. gospodar Šimen Vesel iz Soddražice,
3. „ s 60 gold. gospodar France Stanko iz Prigorice.

Premije za krave sta dobila:

1. premijo s 50 gold. g. Janez Bravne iz Kočevja,
2. „ s 40 gold. g. France Bartelme iz Kočevja.

Premije za telice so dobili:

1. premijo s 40 gold. gosp. Janez Schleimer iz Kočevja,
2. „ s 30 gold. gosp. Jurij Röthl iz Kočevja,
3. „ s 30 gold. gosp. Štefan Tomšič iz Dolenje Vasi.

Očitno pohvaljeni ste bili telici:

gospoda Jožefa Bravne-ta iz Kočevja,
„ Jožefa Ožuva iz Kočevja.

V Šmartnem pri Litiji 23. maja.

Premije za plemenne bike so dobili:

1. premijo z 80 gold. gosp. France Zorec iz Doba fare Šentvid pri Zatičini.
2. „ s 60 gold. g. Karol pl. Wurzbach-Tannenberg, posestnik grajščine v Črnem Potoku, ki pa je denar določil kmetom,
3. „ s 60 gold. gospodar Anton Golob iz Male Ževnice.

Premije za krave sta dobila:

1. premijo s 50 gold. gosp. Alojzij Koblar iz Litije,
2. „ s 40 gold. gosp. baron Rudolf Apfaltrern iz Grmače.

Očitno pohvaljena je bila krava

gospoda Antona Knofliča iz Šmartna.

Premije za telice so dobili:

1. premijo s 40 gold. gosp. knez Hugo Windischgrätz iz Bogensperka,
2. „ s 30 gold. gosp. Jožef Bric iz Litije,
3. „ s 30 gold. g. Anton Kutnar iz Pluske.

Zdravilske stvari.

Kdor želi astramontane, naj se oglasi.

Več prijateljev se mi je že priporočalo za sloveče zdravilsko rastlino, ktera je pod imenom „astro montana“ obče znana in ktera je v Golskeji okolici tako navadna, kakor arnika. Ker se bode ravno sedaj razcvetala, naznanjam očitno, da sem rad pripravljen vsacemu ljudoljubu je preskrbeti na njegove stroške, kdor se pismeno oglasi do konca tega meseca. — Kako zaželena v sili je njena pomoč, kedar človeku vsled gadovega pika silovita smrt žuga, vé ves svet. Da je ravno ta „astramontana“ — po domače gorska zvezda imenovana, ki raste tukaj pri nas, v vsem — tudi po prijetnem duhu, popolnoma enaka z Nanoško, ki skor zanesljivo reši smrti od gada pičenega človeka ali živinče, vem iz več lastnih skušenj. Le ena misel je pri nas o njej, kar so jo spoznali, namreč ta, da po njej otók in bolečina vidno beží. Videl sem sam, ko je že do komolca roka otekla 12 let stari deklici, da je splahnila v prvej uri do dlani in kakor po sapi odnesla notranje bolečine. Da pri živini pomaga vera, menda ne bo nihče verjel. Iz srca privoščim tedaj vsem po gadovem piku nesrečnim zanesljiv pripomoček, brez kterega naj ne bo, da ne rečem, nobena hiša, vsaj nobena vas.

Golo (pošta „Brunndorf“ pri Ljubljani) 15. junija.
Lovro Mencinger, župnika namestnik.

Cesarske postave.

Začasno oprostitev od vojaščine po poli-bratov.

Na posebno vprašanje, ali ima po poli-brat, kateri edini izdržuje svoje brate in sestre, ki so na pol sirote, pravico do začasne oprostitve od vojaščine, oziroma pravico do razpusta, je ministerstvo odločilo sledeče pravilo, kterega se je držati:

Po §. 17. in 40. vojne postave ima brat, ki je vzdržuje svoje brate in sestre, le tedaj po postavi pravico do oprostitve od vojaščine ali do razpusta, če je on in so njegovi bratje in sestre zakonski, če vsaj enega roditelja (očeta ali pa mater) skupaj imajo (§. 38: 11 poduka za izpeljavo brambine postave), ali če je med več takimi brati in sestrami vsaj eden ali ena popolnoma sirota, ki se mora samo in edino od tega brata vzdrževati. — Bratje in sestre, ki niso po-